

Artikel 10: Gebruik effectieve werkvormen

Bepaal op basis van de leeractiviteiten de meest effectieve werkvorm(en). Zorg ervoor dat de werkvormen aansluiten bij de leerdoelen en de inhoud van de les.

Verschil passieve en actieve werkvormen

Het verschil tussen passieve en actieve werkvormen ligt in de mate van betrokkenheid en participatie van de cursisten in het leerproces.

Bij passieve werkvormen is de rol van cursisten voornamelijk passief. Hierbij luisteren ze naar colleges, lezen tekstboeken en nemen informatie op zonder veel interactie of betrokkenheid. Enkele voorbeelden van passieve werkvormen zijn traditionele lezingen, het lezen van literatuur en het maken van individuele opdrachten zonder samenwerking of discussie.

Actieve werkvormen stimuleren de betrokkenheid, inzet en actieve participatie van cursisten. Ze zijn actief bezig met het verwerken en toepassen van kennis, het delen van ideeën, het oplossen van problemen en het samenwerken met anderen. Actieve werkvormen bevorderen de interactie tussen cursisten en opleiders, en tussen cursisten onderling. Dit kan leiden tot dieper begrip van de stof, betere retentie van informatie en ontwikkeling van vaardigheden zoals kritisch denken, probleemoplossing, communicatie en samenwerking.

Onderzoek toont aan dat actieve werkvormen positieve effecten hebben op het leerproces. Cursisten zijn meer betrokken en geïnteresseerd, leren beter en onthouden informatie langer. Actieve werkvormen bieden ook mogelijkheden voor differentiatie en aanpassing aan verschillende leerstijlen, omdat cursisten op verschillende manieren kunnen deelnemen en hun eigen kennis en ervaringen kunnen inbrengen. Daarnaast bevorderen actieve werkvormen het kritisch denken en de toepassing van kennis in realistische scenario's, waardoor cursisten relevante vaardigheden ontwikkelen die ze in hun professionele carrière kunnen gebruiken.

Kortom, het effect op het leerproces is dat actieve werkvormen leiden tot een diepgaandere leerervaring, betere retentie van informatie, ontwikkeling van vaardigheden en een hoger niveau van betrokkenheid en interactie tussen cursisten en opleiders. Passieve werkvormen hebben vaak een beperktere impact op het leerproces en kunnen leiden tot oppervlakkige kennisverwerving en minder betrokkenheid van de cursisten.

Actieve werkvormen

Actieve werkvormen zijn dus leermethoden waarbij cursisten actief betrokken zijn bij het leerproces. Deze werkvormen stimuleren de participatie, betrokkenheid, samenwerking en interactie van cursisten, wat de leerervaring verrijkt en de retentie van informatie verbetert.

Enkele voorbeelden van actieve werkvormen zijn:

- Discussies en debatten: cursisten kunnen in groepen discussiëren over een bepaald onderwerp, waarbij ze hun standpunten en argumenten delen met elkaar;
- Rollenspellen: cursisten worden in de rol van fictieve personages geplaatst en moeten situaties nabootsen en hierop reageren. Dit helpt bij het ontwikkelen van communicatieve- en probleemoplossende vaardigheden.
- Simulaties: cursisten kunnen situaties of processen simuleren om praktische ervaring op te doen. Bijvoorbeeld het simuleren van een praktijkomgeving.
- Groepswerk: cursisten werken in groepen aan opdrachten of projecten. Dit bevordert de samenwerking, creativiteit en het vermogen om gezamenlijk problemen op te lossen.

Om actieve werkvormen effectief in te zetten tijdens zowel theoretische als praktische lessen, is het belangrijk om rekening te houden met de volgende punten:

1. Duidelijke doelen stellen: bepaal wat je wilt bereiken met de les en stem de actieve werkvormen af op deze doelen. Zorg ervoor dat de werkvormen aansluiten bij de leerdoelen en de inhoud van de les.
2. Varieer in werkvormen: gebruik verschillende actieve werkvormen om de aandacht en betrokkenheid van cursisten te behouden. Dit voorkomt dat de lessen monotoon worden.
3. Kleine groepen vormen: breek de groep op in kleine groepen om effectieve samenwerking, discussies en uitwisseling van ideeën te bevorderen.
4. Faciliteer en begeleid de activiteiten: creëer een omgeving waarin cursisten vrij kunnen communiceren en ideeën kunnen delen. Zorg ervoor dat je als opleider beschikbaar bent om vragen te beantwoorden, feedback te bieden en de voortgang van de activiteiten te bewaken.

5. Reflectie en evaluatie: sluit de les af met reflectie en evaluatie om de opgedane kennis en vaardigheden te consolideren. Vraag de cursisten om terug te kijken op het leerproces en de resultaten, zodat ze bewust worden van hun leerervaring.

Voorbeelden van werkvormen

- [40-Activerende-Online-Werkvormen.htm \(fontys.nl\)](http://fontys.nl)
- [Online en offline Activerende werkvormen \(ctfassets.net\)](http://ctfassets.net)
- [werkvormen-voor-webinars.pdf \(lerenbijavl.nl\)](http://lerenbijavl.nl)
- [5 Online werkvormen - Zo kun je leerlingen activeren! - Vernieuwonderwijs](#)